

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/179/2023
Identifikačné číslo spisu: 1119203669
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:1119203669.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu E. H., narodeného XX. E. XXXX, T. - F. E., U. XXX/XX, zastúpeného splnomocnenkyňou hbr advokáti s. r. o., Bratislava - mestská časť Nové Mesto, Kalinčiakova 33, IČO: 47 239 310, proti žalovanej Home Credit Slovakia, a.s., Piešťany, Krajinská 2954/32, IČO: 36 234 176, zastúpenej splnomocnenkyňou Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., Trenčín, 1. mája 173/11, IČO: 47 234 679, o určenie neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere a iné, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. Bl-23Csp/13/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. mája 2023 sp. zn. 8CoCsp/29/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 28. septembra 2021 č. k. 23Csp/13/2019-422 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o revolvingovom úvere č. 6810033055, uzatvorenej medzi stranami sporu 17. októbra 2018 (ďalej len „zmluva o revolvingovom úvere“ alebo „zmluva“), ako aj primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 000 eur; žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozsudok právne zdôvodnil ustanoveniami § 52 ods. 1 a 2 a § 53 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 1 ods. 1 a 2, § 2 písm. d), písm. g) až j) a písm. l), § 7 ods. 1 a 2, § 9 ods. 1, 2, 3 a 5, § 11 ods. 1, 2 a 4, § 13 ods. 1, § 14 ods. 1 a § 19 ods. 1 až 3 a 5 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“), § 1, § 2 písm. a) a § 5 ods. 1 zákona č. 266/2005 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri finančných službách na diaľku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, ustanovením § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z. z. ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „zákon č. 250/2007 Z. z.“) a

ustanoveniami § 1 ods. 1 a 4 a § 1a ods. 1 a 4 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Vecne dôvodil, že na základe zmluvy o revolvingovom úvere bol žalobcovi poskytnutý bezúčelový revolvingový úver typ 36T2000G2 s výškou úverového rámca (kreditného limitu) 2 000 eur, ročnou úrokovou sadzbou 29,90 %, výškou mesačnej splátky 4 % z výšky úverového rámca, ročnou percentuálnou mierou nákladov (ďalej len „RPMN“) 34,40 %, celkovou čiastkou splatnou spotrebiteľom 2 323,92 eur a frekvenciou splátok k 20. dňu v mesiaci. Zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú s tým, že úver žalobcovi umožňuje čerpať peňažné prostriedky prostredníctvom karty. Od zmluvy bolo možné odstúpiť v lehote 14 dní od jej uzavretia, a to bez uvedenia dôvodu a bez zmluvnej pokuty. Poukázal na to, že žalobca vyčítal zmluve viacero nedostatkov, od ktorých odvodzoval jej bezúčelnosť a bezpoplatkovosť, prípadne aj neplatnosť, nesprávne však vychádzal z právnej úpravy účinnej pred jej uzatvorením, t. j. v znení účinnom do 30. apríla 2018; od 1. mája 2018 totiž došlo k viacerým významným zmenám v spotrebiteľskej právnej úprave odôvodneným nadnárodnou právnou úpravou a jej výkladom Súdny dvorom EÚ. Vychádzajúc z § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. sa osobitne venoval posúdeniu splnenia jednotlivých obligatórnych náležitostí zmluvy o revolvingovom úvere, ktorých absencia by mala za následok bezúčelnosť a bezpoplatkovosť úveru. Čo sa týka doby trvania zmluvy [§ 9 ods. 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z.], uviedol, že zo samotného charakteru revolvingového úveru (ako obnovujúceho sa úveru) vyplýva nemožnosť určenia ukončenia zmluvného vzťahu v čase podpisu zmluvy, v dôsledku čoho sú revolvingové úvery poskytované na dobu neurčitú. To korešponduje aj s údajom o uzatvorení zmluvy na dobu neurčitú uvedeným priamo na strane 3 zmluvy. Zákon č. 129/2010 Z. z. pritom priamo počítá s možnosťou uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere na dobu neurčitú (§ 14). Vo vzťahu k termínu konečnej splatnosti úveru poukázal na to, že tento údaj zmluva neobsahovala a vzhľadom na charakter úveru a trvanie zmluvného vzťahu na dobu neurčitú ani obsahovať nemohla. Navyiac, tento údaj od 1. mája 2018 ani nepredstavuje povinnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ohľadom náležitostí o výške, počte a frekvencii splátok [§ 9 ods. 1 písm. i) zákona č. 129/2010 Z. z.] dal do pozornosti, že výška mesačnej splátky bola určená sumou 4,24 % z výšky úverového rámca, t. j. 84,79 eur. Pokiaľ išlo o namietanú absenciu počtu splátok, tento nie je možné logicky uviesť vzhľadom na základné východiská revolvingového úveru a trvanie zmluvy na dobu neurčitú. Veriteľ v čase uzatvorenia revolvingovej zmluvy nemôže vedieť, do akej miery a ako frekventovane bude dlžník využívať možnosť opakovaného čerpania úverového rámca. Frekvencia splátok bola uvedená v kolónke č. 35, v zmysle ktorej jednotlivé mesačné splátky boli splatné vždy k 20. dňu v mesiaci. K súvisiacej požiadavke rozkladu splátok na istinu, úroky a poplatky poukázal na to, že nemožnosť stanovenia splátkového kalendára s rozkladom splátok vopred je taktiež daná charakterom revolvingového úveru, pri ktorom dlžník sám rozhoduje o tom, koľko z úverového rámca vyčerpá za ten-ktorý mesiac. Zároveň dal do pozornosti, že na absenciu povinnosti uvedenia údajov o rozklade splátok reflektovala aj súdna prax po rozhodnutí Súdneho dvora EÚ z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15, a to napr. v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) sp. zn. 3Cdo/45/2018, 4Cdo/211/2018 a 7Cdo/98/2018, v zmysle záverov ktorých zmluva o spotrebiteľskom úvere nemusí nevyhnutne obsahovať číselné vyjadrenie každej jednotlivéj zložky anuitnej splátky. Takáto interpretácia § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. zodpovedá účelu smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady č. 87/102/EHS (ďalej len „smernica“) a právnym záverom uvedeným v rozsudku Súdneho dvora EÚ z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15. Poukázal tiež na ustanovenie § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z., ktoré viaže právo spotrebiteľa na vyžiadanie si amortizačnej tabuľky na zmluvu uzatvorenú v trvaní na dobu určitú, čo nie je daný prípad. Tiež dal do pozornosti mesačné výpisy z úverového účtu žalobcu, ku ktorým boli pripojené prehľady splátok a transakcií, z ktorých vyplývalo, akú časť splátky žalovaná započítala na istinu a akú na úroky. K náležitosti stanovenej v § 9 ods. 1 písm. h) zákona č. 129/2010 Z. z. uviedol, že v bode 33 predmetnej zmluvy bola uvedená RPMN vo výške 34,4 %, ktorá nikdy nemôže byť nižšia ako úroková sadzba, čo bolo v danom prípade splnené. V bode 34 zmluvy bola uvedená celková čiastka splatná spotrebiteľom vo výške 2 323,92 eur. Žalobca bol podľa vysvetlivky k týmto dvom údajom informovaný o tom, že predpokladom použitým pre ich výpočet bolo čerpanie celej výšky úveru okamžite, bezhotovostne, v plnej výške, pri najvyšších poplatkoch a najvyššej úrokovej sadzbe, poskytnutí úveru na obdobie jedného roka a splatenie v 12 mesačných splátkach s rovnakou výškou istiny. Ide o tzv. reprezentatívny výpočet

objektívne ovplyvnený nemožnosťou predpokladania čerpania úverového rámca revolvingového úveru a dĺžky trvania zmluvného vzťahu. Z uvedených zákonných predpokladov pre indikovaný výpočet celkovej čiastky úveru pri trvaní zmluvy jeden rok musí byť aj priemerne znalému spotrebiteľovi zrejmé, že v zmluve uvedená celková čiastka úveru zodpovedá jednoročnému trvaniu zmluvy a s každým ďalším rokom sa suma celkovej čiastky úveru prirodzene musí zvyšovať, čo nakoniec bolo v zmluve priamo vysvetlené. Uvedený postup plne korešponduje aj s ustanovením § 19 ods. 5 zákona č. 129/2010 Z. z., v zmysle ktorého sa v prípade potreby môžu pri výpočte RPMN použiť dodatočné predpoklady uvedené v prílohe č. 2, ktoré ako je uvedené v písm. e/ tejto prílohy sú použiteľné predovšetkým pre zmluvu bez pevne určenej doby trvania. Po verifikácii výpočtu výslednej RPMN prostredníctvom interaktívnej kalkulačky zverejnenej na webovej stránke, vychádzajúc z predpokladov pre reprezentatívny výpočet, t. j. pri trvaní zmluvy na dobu jedného roka a ročnej úrokovej sadzbe 29,90 %, nie je možné konštatovať uvedenie nesprávnej RPMN v neprospech spotrebiteľa. Vzhľadom na to, že žalobca ako spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojich práv podľa osobitných právnych predpisov nebol v konaní úspešný, nebol splnený ani základný zákonný predpoklad podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. pre priznanie primeraného finančného zadost'učinenia. Bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru súd prvej inštancie nekonštatoval ani z dôvodu, že by žalovaná hrubo porušila povinnosť stanovenú jej v § 7 zákona č. 129/2010 Z. z. Žaloba bola preto nedôvodná. Rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie právne odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1, § 257 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a vecne úspechom žalovanej v spore v plnom rozsahu a súčasným nevzhliadnutím výnimočných dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania, keď medzi tieto nie je možné bez ďalšieho radíť skutočnosť, že rozhodnutie o nepriznaní, príp. znížení povinnosti na náhradu trov konania nepriaznivo nezasiahne do majetkovej sféry žalovanej. Ani zo sociálneho a majetkového statusu žalobcu súd prvej inštancie nevyvodil dôvod na aplikáciu § 257 CSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 30. mája 2023 sp. zn. 8CoCsp/29/2021 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že v danom prípade nebolo možné považovať predmetný úver v zmysle § 11 ods. 1 a 2 zákona č. 129/2010 Z. z. za bezúročný a bezpoplatkový, a tiež s jeho záverom, že nedôvodné bolo aj domáhanie sa určenia neplatnosti zmluvy. Na argumentáciu súdu prvej inštancie v celosti odkázal a k odvolacím námietkam žalobcu okrem iného uviedol, že charakter revolvingového úveru bez pevne určenej doby trvania odôvodňoval v zmluve uvedený reprezentatívny výpočet RPMN a celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť [§ 9 ods. 2 písm. h) zákona č. 129/2010 Z. z. s použitím dodatočných predpokladov podľa § 19 ods. 5 uvedeného zákona]. Revolvingová povaha úveru ovplyvnila aj spôsob vymedzenia údajov o výške, počte a frekvencii splátok, ktoré boli žalobcovi primeranou formou v zmluve poskytnuté bez objektívnej možnosti stanovenia počtu splátok (závislého od skutočného využívania opakovaného čerpania úverového rámca) náležitým určením výšky 4,24 % z výšky úverového rámca, t. j. 84,79 eur a frekvenciou splatnosti k 20. dňu v mesiaci. Súd prvej inštancie správne posúdil aj neopodstatnenosť požiadavky rozpisu splátok na istinu, úroky a poplatky, keď poukázal na eurokonformný výklad v zmysle rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15 a ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. V tejto súvislosti dal do pozornosti aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 28. apríla 2020 sp. zn. I. ÚS 44/2020. Za nedôvodné považoval odvolací súd aj námietky spochybňujúce správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie o trovách konania. Pokiaľ sa žalobca domáhal výnimočného nepriznania náhrady trov konania v spore úspešnej žalovanej, ani odvolací súd jeho požiadavke nevyhovel. Použitie § 257 CSP musí vždy zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu, musí mať výnimočný charakter a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti zákona a k dosiahnutiu spravodlivosti pre strany sporu. Ide o výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok a zo zásady zodpovednosti za zavinenie. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci ako aj v okolnostiach týkajúcich sa strany. Toto ustanovenie nie je možné vykladať tak, že naň možno prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania; poukázal pritom na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 168/2018, I. ÚS 387/2019 a II. ÚS 113/2019. Zdôraznil, že okrem okolností na strane toho, v

koho prospech sa má uvedené ustanovenie použiť, je potrebné zvažovať aj okolnosti na strane toho, komu inak patriaci nárok nemá byť priznaný, a to aj so zreteľom na to, či možno od neho spravodlivo žiadať, aby trovy konania znášal bez nároku na ich náhradu. Odvolací súd dospel k záveru, že okolnosti odôvodňujúce obmedzenie práva žalovanej na náhradu trov konania nie sú v danej veci dané. Samotný spotrebiteľský charakter konania nemožno považovať za výnimočné okolnosti veci, v praxi súdov ide o pomerne obvyklý typ sporu. V spore úspešná žalovaná si pritom v konaní riadne plnila svoje procesné povinnosti. Odvolací súd bral zreteľ na sociálne, zdravotné a príjmové pomery žalobcu, ktorými tento argumentoval, avšak konštatoval, že žalobca nepreukázal svoju komplexnú finančnú a majetkovú situáciu, z ktorej by vyplývalo, že nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na úhradu trov konania, napr. vo forme finančných prostriedkov na jeho bankovom účte, výpisy z ktorého v konaní predkladal (najneskôr za obdobie do 30. júna 2020) s anonymizáciou údajov o celkovom zostatku. Nepodloženými zostali teda jeho odvolacie tvrdenia, že okrem jednoizbového bytu nevlastní žiaden majetok, má jediný príjem z invalidného dôchodku a po úhrade nákladov mu neostáva dostatok finančných prostriedkov na výdavky spojené s hygienou a ošatením. Súd prvej inštancie správne odmietol jeho argumentáciu o splácaní trov iného konania, keďže tento záväzok mal byť podľa predložených dokumentov splatený už 15. februára 2021 a v tejto súvislosti tiež náležite vyvodil, že majetková situácia žalobcu mu umožňuje splácať aj iné záväzky okrem toho, ktorý je predmetom tohto konania. Príčinou vzniku sporu bolo presvedčenie žalobcu, že nebol povinný platiť úroky a poplatky z poskytnutého revolvingového úveru, resp. že predmetná zmluva bola neplatná, čo sa ani v odvolacom konaní nepotvrdilo. Nemožno preto hovoriť ani o nejakej neprimeranej tvrdošti zákona či nespravodlivom usporiadaní pomerov medzi stranami. Ustanovenie § 257 CSP neslúži na zmierňovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami a ani samotná priaznivá finančná situácia žalovanej nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania právne odôvodnil ustanovením § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a vecne úspechom žalovanej v odvolacom konaní, pričom na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP nevzhladol dôvod s poukazom na závery už uvedené.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj len „dovolateľ“) dovolanie. Dovolanie odôvodnil ustanovením § 420 písm. f) CSP, t. j. nesprávnym procesným postupom súdu znemožňujúcim strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navrhol zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátiť príslušnému súdu na ďalšie konanie. Namietal nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Obom nižším súdom vytýkal, že vychádzali z nesprávne zisteného skutkového stavu, keď pri preskúmaní podmienok poskytnutého úveru vychádzali z iných úverových podmienok ako boli tie, ktoré tvorili súčasť zmluvy, ktorú uzatvoril žalobca ako spotrebiteľ so žalovanou. Neoddeliteľnou súčasťou predmetnej zmluvy sú Úverové podmienky spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. pre Úverovú kartu Q. - O., pričom ustanovenia úverových podmienok, na ktoré vo svojich rozhodnutiach odkazovali nižšie súdy, sa s nimi nezhodujú. Poukazoval na to, že povinnou náležitosťou zmluvy o poskytnutom revolvingovom úvere mal byť súhrnný prehľad, ktorý by obsahoval podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov, ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny, čo však v predmetnej zmluve chýbalo, čím žalovaná porušila povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z., pričom nižšie súdy žiadnym spôsobom nevyhodnotili toto porušenie. Absencia súhrnného prehľadu spôsobuje absolútnu neplatnosť spornej zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Žalobca pri podpise zmluvy nemal vedomosť o tom, či predmetná splátka úveru, ktorá bola vyčíslená ako 4,24 % z výšky úverového rámca 2 000 eur na sumu 84,79 eur, bude splátkou anuitnou alebo lineárnou. Tento rozdiel je však podstatným pri ďalšej povinnej zmluvnej náležitosti podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. h) zákona č. 129/2010 Z. z. Z predmetnej zmluvy vyplýva, že poskytnutý úver bude hradený formou anuitných (konštantných) splátok, keďže výška mesačnej splátky je určená vo výške percentuálnej časti z výšky úverového rámca. Avšak pri reprezentatívnom výpočte použitom na účely vyčíslenia celkovej čiastky úveru splatnej spotrebiteľom žalovaná uviedla, že sa ráta s poskytnutím úveru na obdobie jedného roka a splatenie v dvanástich mesačných splátkach s rovnakou výškou istiny, teda v splátkach lineárnych. V zmluve sa teda porovnávajú dva rozdielne typy splácania úveru. Keďže žalovaná pri určení výšky mesačnej splátky využila určenie splátky, ktorá sa nemení, aj pri reprezentatívnom príklade mala využiť

model anuitného splácania úveru. V takom prípade, tak ako uviedol súd prvej inštancie a odvolací súd sa s jeho tvrdením stotožnil, RPMN získané týmto výpočtom vo výške 29,90 % by bolo síce uvedené nesprávne, avšak nie v neprospech veriteľa, keďže v zmluve uvedené RPMN je vo výške 34,40 %. Celková čiastka úveru s využitím výpočtu podľa anuitných splátok predstavuje sumu 2 338,56 eur, čo je odlišná suma od sumy 2 323,92 eur uvedenej v predmetnej zmluve. Odvolací súd nedostatočne odôvodnil, prečo považoval uvedenú celkovú čiastku splatnú spotrebiteľom za správnu. Súd v odôvodnení rozhodnutia tvrdil, že sa zaoberal neprijateľnosťou zmluvných podmienok ex offi pri právnej analýze spornej zmluvy, nie je však zrejmé, prečo nekonštatoval neprijateľné zmluvné podmienky, a to v § 10 Hlavy 5 úverových podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. pre Úverovú kartu Q. - O. („Ako variabilný symbol platby ste povinný uvádzať číslo zmluvy, prípadne iný variabilný symbol, ktorý vám písomne oznámime. Ak variabilný symbol neuviedete, nebudeme schopní platbu identifikovať a budeme to brať ako nezaplatenie splátky úveru so všetkými dôsledkami.“) a v § 1 a 2 Hlavy 9 úverových podmienok („Ak sa omeškáte s úhradou splátky, máme právo vám vyúčtovať a Vy ste povinný nám uhradiť poplatok za upomienku vo výške 5 eur v prípade prvej upomienky a 12 eur v prípade druhej a ďalšej upomienky. Ak sa omeškáte s úhradou splátky, máme právo vám vyúčtovať zmluvnú pokutu vo výške 17 eur, ktorú musíte uhradiť“). Žalobca sa v konaní pred súdom prvej inštancie ako aj v odvolacom konaní domáhal aplikácie § 257 CSP. Odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí svojou voľnou úvahou odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu v otázke posudzovania okolností hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP, kedy treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. MCdo 14/1999 uverejnené v ZSP č. 1/2000). Žalobca je presvedčený, že príčinou vzniku sporu boli nedostatky v predmetnej spotrebiteľskej úverovej zmluve, inak by nepodal predmetnú žalobu, pričom má za to, že jeho osobné, majetkové a sociálne pomery sú tak zlé, že odôvodňujú postup podľa § 257 CSP. Po vážnom úraze krčnej chrčtice je žalobca vo veku 58 rokov invalidným dôchodcom s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodom a jeho jediným príjmom je invalidný dôchodok vo výške 391,60 eur. Odvolací súd pri skúmaní existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa riadne neodôvodnil osobitné sociálne okolnosti žalovanej (úspešnej strany sporu) ako i okolnosti prípadu, ktoré viedli k podaniu žaloby, či správanie žalovanej.

4. Žalovaná dovolací návrh nepodala.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

6. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom vytýkaná tzv. zmätočnosťná vada (§ 431 ods. 1 CSP) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP); v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 CSP je potom dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie vecí (§ 432 ods. 1 CSP) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

7. Žalobca vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017 a 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

10. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

11. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 Ústavy (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej tiež len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“), je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zjavné všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

12. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí podrobne uviedol, prečo nie je možné považovať úver poskytnutý žalobcovi za bezúročný a bez poplatkov, keď sa podrobne zaoberal jednotlivými náležitosťami zmluvy, povinnosťou žalovanej skúmať bonitu žalobcu (pozn. bližšie nie je v tomto rozhodnutí rozpísaná predmetná problematika, nakoľko sa jej dovolanie netýkalo) ako i možnosťou aplikácie § 257 CSP pokiaľ ide o trovy konania, na čo však súd prvej inštancie nevidel dôvod (viď bližšie ods. 1 tohto uznesenia). V napadnutom potvrdzujúcom rozsudku v pojednávanej veci odvolací súd podrobne reagoval na argumentáciu žalobcu uvedenú v odvolaní, a to i vo vzťahu k namietanej neplatnosti zmluvy a rovnako i vo vzťahu k náhrade trov konania (viď bližšie odsek 2 tohto uznesenia).

13. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Z odôvodnení rozhodnutí nižších súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne zjavné, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinstančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Odvolací súd a pred ním súd prvej inštancie odôvodnili svoje rozhodnutia podrobne, spôsobom zodpovedajúcim zákonu. S potrebnou presvedčivosťou vysvetlili tak všeobecné právne úvahy, ktoré mali na zreteli pri rozhodovaní (to sa týka i trov konania), ako aj individuálne okolnosti preskúmaného prípadu, ktoré boli preukázané dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie.

14. Dovolací súd považuje za potrebné ešte poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o

tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

15. Za procesnú vadu konania uvedenú v § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

16. Najvyšší súd ďalej pripomína, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017 a 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou posudzoval ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

17. Čo sa týka námietky dovolateľa o nesprávnom použití znenia úverových podmienok, tu treba ešte doplniť, že žalobca neuviedol, akým spôsobom toto malo zasiahnuť do jeho práv a ako by sa podľa neho relevantné znenie odrazilo pri rozhodovaní nižších súdov v jeho prospech za predpokladu, že znenia týchto úverových podmienok sa menili v prípadnej súdom aplikovanej relevantnej časti.

18. Námietky žalobcu po materiálnej stránke smerujú k spochybneniu procesu hodnotenia dôkazov v konaní a správnosti záverov, ku ktorým dospeli súdy.

19. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a dovolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neutržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

20. Prípustnosť dovolania žalobcu v zmysle vyššie uvedeného z ust. § 420 písm. f) CSP nevyplýva.

21. Žalobca v danej veci podľa obsahu dovolania namietal nesprávne právne posúdenie bez vymedzenia akejkoľvek právnej otázky. Pokiaľ dovolateľ polemizoval s právnymi závermi dovolacieho súdu, spochybňoval správnosť jeho rozhodnutia, či kritizoval prístup dovolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci, uvedené námietky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP. V zmysle judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 51/2020, III. ÚS 387/2021) v prípade posudzovania prípustnosti dovolania je dovolací súd viazaný vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie dovolacieho súdu. Dovolateľ pri namietanom nesprávnom právnom posúdení veci nezadefinoval, nekonkretizoval právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie dovolacieho súdu, v nadväznosti na to (logicky) ani nemohol uviesť v čom nesprávnosť riešenia takej otázky odvolacím súdom podľa ich názoru spočíva a ako mala byť táto otázka správne vyriešená.

22. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnú otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom

prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania v CSP (tu pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018 a 4Cdo/95/2017). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku, relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, pretože zákonodarca túto povinnosť (sformulovať právnu otázku a presvedčiť o jej významnosti) ukladá dovolateľovi.

23. Pre úplnosť sa uvádza, že pri trovách konania je prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie zo zákona vylúčená (§ 421 ods. 2 CSP).

24. Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP ako neprípustné odmietol.

25. Výsledok takto skončeného dovolacieho konania zaviniť žalobca (§ 256 ods. 1 CSP per analogiam) a žalovanej vznikol voči nim nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1, § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, pričom náhradu trov konania žalovanej nepriznal, pretože jej v dovolacom konaní žiadne nevznikli.

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.